

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук

Кафедра біології та екології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 33 Природоохоронне законодавство та екологічне право

Рівень вищої освіти –перший (бакалаврський)

Освітня програма «Екологія»

Спеціальність 101 Екологія

Галузь знань 10 Природничі науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №6 від "26" січня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

Силабус – це документ, в якому роз'яснюється взаємна відповідальність викладача і студента. В ньому представляються процедури, політики, зміст курсу, а також календар його виконання. В силабусі мають бути озвучені вимірювані цілі, які викладач ставить перед своєю дисципліною.

Студент має зрозуміти, чого він/вона зможе навчитися, чим саме може бути корисним цей курс. Силабус окреслює концептуальний перехід від «здобування знань» і «одержання практичних навичок» до компетентностей, що їх може засвоїти студент, вивчаючи цей курс. Силабус включає в себе анотацію курсу, мету (компетентності), перелік тем, матеріали для читання, правила стосовно зарахування пропущених занять. На відміну від робочого тематичного плану і навчально-методичного комплексу дисципліни, силабус створюється для студента.

Форма силабусу розглянута на засіданні НМР університету
Протокол № ____ від «__» _____ 2024 р.

Форма силабусу Затверджена Вченою радою університету
Протокол № ____ від «__» _____ 2024 р.

Розробники силабусу: Мельниченко Г.М. – викладач кафедри біології та екології

Зміст

1. Загальна інформація	4
2. Опис дисципліни	4
3. Структура курсу	5
4. Система оцінювання курсу (зразок)	7
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу	7
6. Ресурсне забезпечення	7
7. Контактна інформація	8
8. Політика навчальної дисципліни.....	9

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Природоохоронне законодавство та екологічне право
Освітня програма	Екологія
Спеціалізація (за наявності)	–
Спеціальність	101 Екологія
Галузь знань	10 Природничі науки
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Обов'язкова
Курс / семестр	3/5
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 16 год. Практичні заняття – 14 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/developer/course/view/6013

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Навчальна дисципліна «Природоохоронне законодавство та екологічне право» належить до нормативних навчальних дисциплін циклу професійної підготовки і покликана забезпечити формування у студентів системи знань щодо:

- поняття, предмету, методів, об'єктів, суб'єктів, системи, принципів, джерел екологічного права;
- правових основ екологічного управління, екологічних прав та обов'язків громадян та механізму їхнього захисту;
- права власності на природні ресурси, права природокористування, договорів у сфері використання природних ресурсів;
- правового забезпечення екологічної безпеки, економічного механізму природокористування та охорони навколишнього природного середовища;
- правових засад формування та функціонування екологічної мережі;
- вирішення екологічних спорів, правового регулювання використання та охорони земель, вод, надр, рослинного та тваринного світу, атмосферного повітря, курортних, лікувально-оздоровчих та рекреаційних територій і зон,
- правового регулювання поведінки з відходами;
- правового режиму надзвичайних екологічних ситуацій, правового забезпечення використання та охорони природних ресурсів виключної (морської) економічної зони і континентального шельфу України;
- загальних засад міжнародного екологічного права.

Мета навчальної дисципліни – формування у студентів еколого-правового світогляду, еколого-правового мислення, закріплення необхідних юридичних знань з метою вирішення конкретних питань практичної

діяльності щодо захисту екологічних прав людини та забезпечення екологічного правопорядку.

Цілями дисципліни є формування теоретичних знань та практичних навичок у майбутніх фахівців відповідно до поставленої мети.

Компетентності

ЗК03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК16. Розуміння основних теоретичних положень, концепцій та принципів математичних та соціально-економічних наук.

СК17. Знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства.

СК25. Здатність до опанування міжнародного та вітчизняного досвіду вирішення регіональних та транскордонних екологічних проблем.

Програмні результати навчання

ПР07. Розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням загальноприйнятих та/або стандартних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду.

ПР20. Уміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.

ПР24. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПР28. Володіти методами планування і організації об'єктів природно-заповідного фонду; основними сучасними знаннями і методичними аспектами заповідної справи.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Вступ. Поняття, система та джерела екологічного права України, екологічні права та обов'язки громадян	Поняття екологічного права як галузі права, галузі законодавства, науки та навчальної дисципліни. Історія становлення та розвитку екологічного права як галузі права. Предмет і метод екологічного права України. Система екологічного права України. Співвідношення екологічного права з суміжними галузями права. Об'єкти та суб'єкти екологічного права. Принципи екологічного	Творче завдання (есе), спеціальна дискусія

		права. Поняття та загальна характеристика джерел екологічного права України. Види та особливості екологічних прав громадян та обов'язки громадян в галузі екології	
2.	Тема 2. Правові форми використання природних ресурсів	Поняття та зміст права власності на природні ресурси. Форми власності на природні ресурси. Підстави виникнення та припинення права власності на природні ресурси. Поняття права природокористування. Загальне та спеціальне природокористування.	Творче завдання (есе), спеціальна дискусія, тестові завдання
3.	Тема 3. Система державного управління в галузі екології	Поняття державного управління в сфері екології. Органи державного управління загальної компетенції в сфері екології. Органи державного управління спеціальної компетенції в сфері екології. Повноваження органів місцевого самоврядування в сфері екології. Роль громадських об'єднань в управлінні екологічними суспільними відносинами.	Творче завдання (презентація), спеціальна дискусія.
4.	Тема 4. Основні функції державного управління в галузі екології	Загальна характеристика функції управління в галузі екології. Екологічне планування. Екологічний моніторинг. Державний облік у галузі природокористування. Стандартизація та нормування в галузі екології. Екологічне ліцензування. ОВД. Екологічний аудит. Інформування в сфері екології. 10. Екологічний контроль.	Спеціальна дискусія
5.	Тема 5. Юридична відповідальність за порушення екологічного законодавства	Поняття та підстави юридичної відповідальності за екологічні правопорушення. Адміністративна відповідальність в сфері екології. Кримінальна відповідальність в сфері екології. Цивільна відповідальність в сфері екології.	Тестові завдання

		Дисциплінарна відповідальність в сфері екології.	
6.	Тема 6. Правові засади екологічної безпеки	Правова природа екологічної безпеки та її ознаки. Правове забезпечення екологічної безпеки при поводженні з небезпечними хімічними речовинами. Правове забезпечення радіоекологічної безпеки. Правові засади забезпечення біологічної та генетичної безпеки. Забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя населення. Правовий режим відходів.	Спеціальна дискусія

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	–
Практичні заняття	35
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	5
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17		
Лекції																			–
Практичні заняття		5		5		5		5		5		5		5					35
Самостійна робота														10					10
Індивідуальні завдання						5													5
Екзамен																		50	50
Всього за тиждень		5		5		10		5		5		5		15				50	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедійні презентації (лептоп, проєктор), використання системи
-----------------------------------	--

дистанційної освіти для проведення тестування.
--

Література

1. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т; Т. 14: Екологічне право / редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова), А. П. Гетьман (заст. голови) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2018. 776 с.
2. Водний кодекс України//Відом. Верхов. Ради України. – 2005. (Редакція від 24.07.2021).
3. Земельний кодекс України // Відом. Верхов. Ради України. – 2005. (Редакція від 20.08.2021).
4. Кодекс України про надра // Відом. Верхов. Ради України.– 2005. (Редакція від 26.08.2021).
5. Лісовий кодекс України // Офіційний вісник України. – 2006. (Редакція від 08.08.2021).
6. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.07.1991 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1991. (Редакція від 01.01.2021).
7. Про природно-заповідний фонд: Закон України від 16.07.1992 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. (Редакція від 08.08.2021).
8. Хилько М. І. Екологічна безпека України: Навчальний посібник / М. І. Хилько. – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2017. 266 с.
9. Екологічна безпека та економіка : монографія / М.І. Сокур, В.М. Шмандій, Є.К. Бабець, В.С. Білецький, І.Є. Мельнікова, О.В. Харламова, Л.С. Шелудченко. – Кременчук, ПП Щербатих О.В., 2020 – 240 с.
10. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017р. №2059-VIII.
11. Звіт про стратегічну екологічну оцінку Програми економічного і соціального розвитку Івано-Франківської міської територіальної громади на 2021-2023 рр. / Миленька М.М., Мельниченко Г.М., Різничук Н.І., Клід В.В / Режим доступ: https://www.mvk.if.ua/uploads/files/54608_8.pdf

7. Контактна інформація

Кафедра	Назва, адреса, кабінет, телефон, сайт, електронна адреса
Викладач (і) Гостьові лектори	Галина Мельниченко, к.б.н., викладач
Контактна інформація викладача	Галина Мельниченко halyna.melnichenko@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<ul style="list-style-type: none"> - Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням: «Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/02/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-%E2%84%96627_27.09.2018.pdf. - У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання. - В Університеті діють морально-етичні принципи та правила поведінки викладачів і студентів, яких слід дотримуватися у своїй діяльності, прописані в Кодексі честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» - https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/02/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81.FR12.pdf <p>Політика щодо перескладання змістових модулів та оскарження оцінювання</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ліквідація академічної заборгованості, перескладання змістових модулів та оскарження результатів оцінювання проводиться згідно порядку прописаного в «Порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/PORYaDOK-Orhanizatsii-TaProvedennia-Otsiniuvannia-Uspishnosti-Studentiv-Prykarpatskoho-Natsionalnoho-UniversytetuIm.-Vasylia-
--------------------------	---

	<p>Stefanyka.pdf</p> <p>Участь в опитуванні (анкетуванні)</p> <p>- По завершенні вивчення курсу здобувачі вищої освіти мають можливість пройти опитування у системі Центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності https://d-learn.pnu.edu.ua/ щодо удосконалення якості навчання. Анкета носить анонімний характер і включає 10 запитань, відповіді на них будуть використовуватися лише в узагальненому вигляді. Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності студентів, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати їх пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.</p>
Пропуск и занять (відпрацювання)	Студенти зобов'язані відвідувати заняття, незалежно у якій формі вони проводяться (авдиторно, дистанційно, індивідуальний графік навчання). Систематичні пропуски занять, без поважних на те причин, є підставою для недопущення окремих студентів до складання семестрового контролю. Відпрацювання пропусків без поважних причин дозволяється лише за заявою на ім'я декана і набуття чинності відповідного розпорядження. Пропуски занять за поважних причин, підтверджених документально, відпрацьовуються без попередніх узгоджень.
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Завдання, які студент виконав пізніше зазначених кінцевих термінів не приймаються і повинні бути відпрацьовані індивідуально. Винятком із цього правила є наявність поважної причини з її документальним підтвердженням.
Невідповідна поведінка під час заняття	Студенти, чия поведінка впродовж одного чи кількох занять не відповідає загальним нормам, встановленим Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, можуть бути тимчасово відсторонені від заняття з подальшим індивідуальним відпрацюванням у позаурочний час.
Додаткові бали	-
Неформальна освіта	Можливість зарахування. Рекомендовані платформи.

Викладач
Мельниченко Г.М., к.б.н., викл.

